

శిలమా? అదియమి?

అనిమకుడు

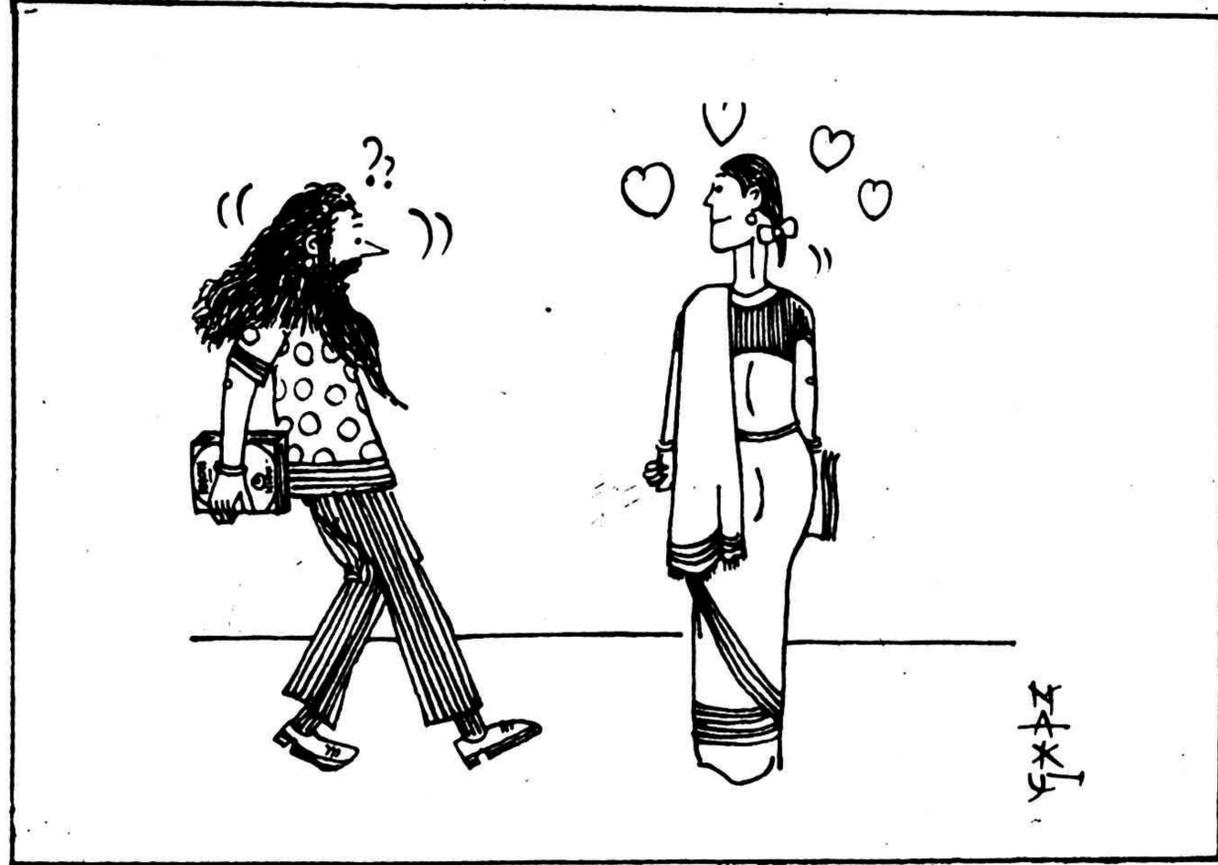
విశాలాక్షి స్త్రీ. పురుషులందు స్త్రీ పురుష విభేదమున్నది. ఈ స్త్రీ పురుష విభేదము దైవదత్తముని లాసెవాడు. విడు దేవుని నమ్మునమకున్న అది సత్యము కాదు. నాకు దేవుని యందు నమ్మకములేదు. అసలీ పురాణములు నాకు ప్రమాణములు కావు. మరీ ప్రాచీన వాక్యములని దేవుడెక్కడ నుండి నమ్మింది.

అది భాషలోని చమత్కారము. మనిషి మనఃపందొక భావముదయించును. అది మరొక మనిషికి చెప్పవలెను. అటుల చెప్పట కుపయోగించు సంజ్ఞ భాష. ఈ భాషకి స్పష్టత ముఖ్యము. అది విన్నవారికో, చదివిన వారికో అర్థము కావలెను. అందరికి అర్థమగునటుల మాటలాడవలెనన్న లోక విరుద్ధమగు పద ప్రయోగము చేయరాదు. ఒక కథను రాసెడు వాడు జనసామాన్యములో వాడుకలోనున్న మాటలను వాడవలెను.

మనదొక జాతి. కొన్నివేల సంవత్సరములుగ కొన్ని ఆలోచనలు, ఆచారములు మనకంటినవి. మనలో నాటుకున్నవి. అటుల నాటుకున్న ఒక

భావమే దైవము. అది యటుండనిమ్ము. పురుషులందు స్త్రీ పురుష విభేదమున్నది. విశాలాక్షి స్త్రీ. ఆమెకొక అన్న కలడు. ఆమె కన్న ఇరువది సంవత్సరములు పెద్ద. కొన్ని సంసారము లింతియే. నడుమ చాల సంవత్సరములు పిల్లలు పుట్టరు. పుట్టిపోదురు. విశాలాక్షి తండ్రి ఆమె జననమునకు ముందే చనిపోయెను. తల్లి జన్మ నిచ్చి మరణించెను. విశాలాక్షిని పెంచి ఇరువది రెండు సంవత్సరముల యువతిని చేసినదిజానకి. జానకి విశాలాక్షికి వదినె. రామచంద్రునకు భార్య. ఆ దంపతులకొక కొడుకు కలడు. పేరు రంగనాథము. విశాలాక్షికన్న రెండు సంవత్స

రములు చిన్న. మగవారెవ్వరైన వచ్చిన లోనింటి నుండి వెలుపలికి ఆడువారు రాకూడదను నియమము వారింట లేదు. మన సమాజములో మార్పు మూడు రకములు. కొన్ని సంవత్సరములుగా వచ్చుచున్న ఆచార వ్యవహారములను పట్టుకొని యుండెడి వారు కొందరు. అట్టి ఆచారములలో అర్థము లేదని కొత్త మార్గములలో పోయెడివారు కొందరు. మరికొందరుండురు. వారు పూర్తిగా కొత్త మార్గమునపోరు. కాని అటులపోవుట తప్పగా భావించరు. రామచంద్రుని కుటుంబముమూడవజాతికి చెందినది. వారు పూర్తిగా మారలేదు. కాని మారుట తప్పగా భావించరు. నేడు మనలో నిట్టివారి సంఖ్యయే అధికము. రంగనాథము స్నేహితులతో విశాలాక్షి చనువుగా నుండును. వారందరిలోను ఆమెకు విశ్వనాథముతోటి చనువెక్కువ. విశ్వనాథము రంగనాథము కన్న ఆరేళ్ళు పెద్ద. అతడు రంగనాథము చదువుచున్న కళాశాలలో ఆంగ్లోపన్యాసకుడు. వారిరువురి నడుమ గురు శిష్య సంబంధమెక్కువ. స్నేహితుని ఇంటికి తరచు వచ్చెడువాడు విశ్వనాథము. కాని కొన్నాళ్ళకు ఆ వచ్చుట రంగనాథము కొరకు కాక, విశాలాక్షి కొరకే ననిపించుట మొదలిడెను. మొదటి దినములలో రంగనాథమింట లేడన్న వెంటనే వెడలిపోయెడివాడు. తరువాత

కొన్నాళ్ళు రంగనాథమింట లేడన్న విశాలాక్షి యన్నదా యని యడిగెడువాడు. మరి కొన్నాళ్ళకు విశాలాక్షి యున్నదా యన్న ప్రశ్నతో వచ్చుచుండెను.

ఉపన్యాసకుడగుట చేతనేమో విశ్వనాథము గంటల తరబడి మాటలాడగలడు. ఆ మాటలాడుట నందొక నేర్పున్నది. వినువారికి విన్నంత సేపు కాలగమనము తెలియదు. ఒక గంట గడచును. ఇంతలో ఒక గంట గడిచెనా అని అనిపించును. గంట అనినెంత? అరువది నిమిషములు.

అరువది నిమిషములు పైన మనలని మనము మరచునటుల మాటాడుట యన్నమాటలా? అటుల మాటాడుట ఒక కళ. ఈ కళ యందు విశ్వనాథము నిష్ణాతుడు.

ఏ కళయైనను కానిమ్ము; కళాకారుడెంత గొప్పవాడైనను కానిమ్ము. ఆ కళను అనుభవించెడువాడు రసజ్ఞుడయిన కానికళ రాణింపదు. విశ్వనాథము మాటాడుదానిని విశాలాక్షి అర్థము చేసుకొనగలదు. ఆనందించగలదు.

వారెన్నో విషయముల గురించి ప్రసంగింతురు-చూచిన చలనచిత్రముల గురించి, చదివిన పుస్తకముల గురించి వివిధ భాషలలోని మంచి గ్రంథములను గురించి విశ్వనాథము వివరించును. విశాలాక్షి చెప్పను. విశ్వనాథము వినును.

అటుల మాటలాడుటలో వివాహము గురించి ప్రసంగము వచ్చును. విశ్వనాథము విశాలాక్షిని తనను పెళ్ళాడుదువా అని అడుగును. ఆమె

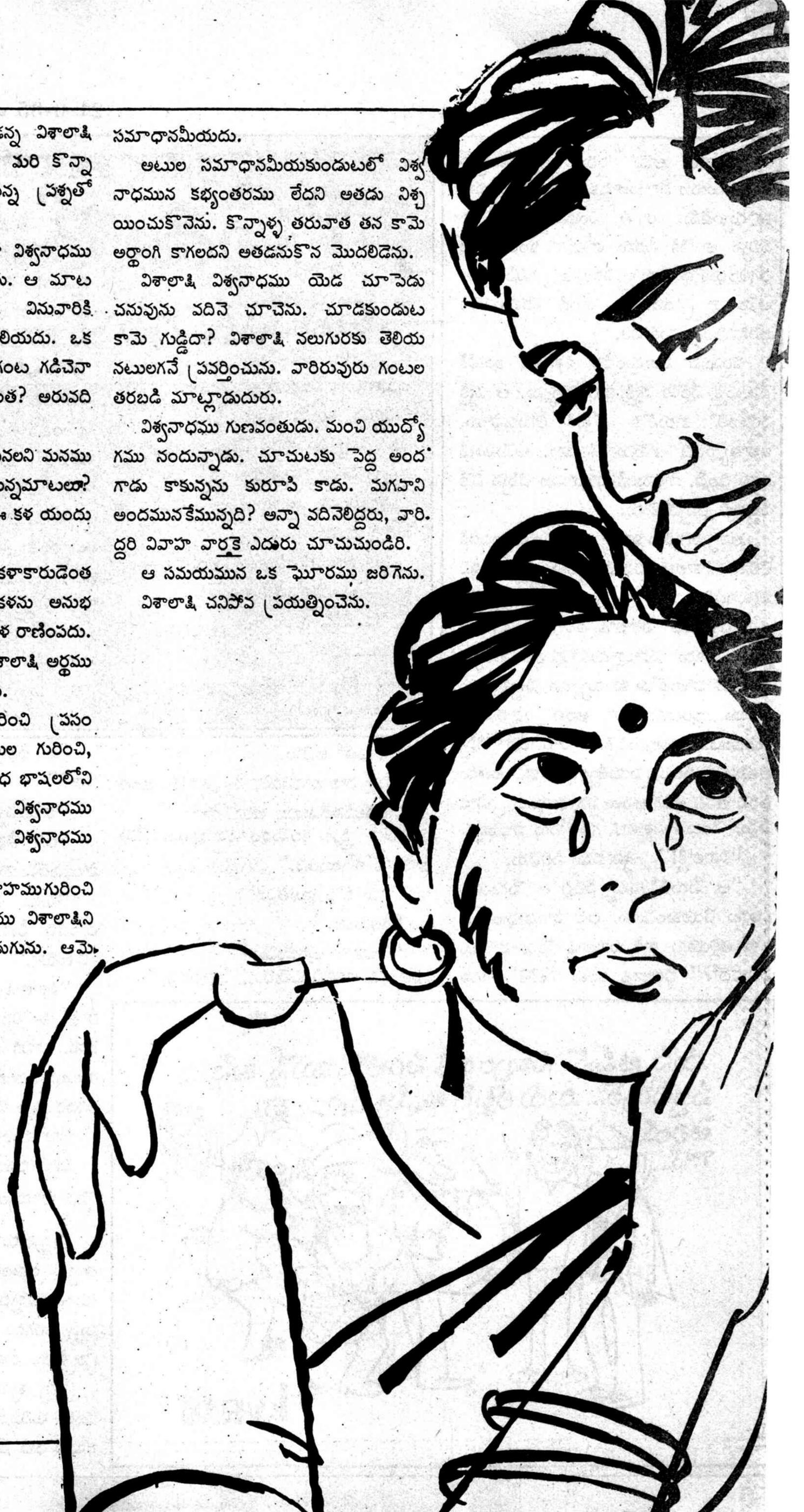
సమాధానమీయదు.

అటుల సమాధానమీయకుండుటలో విశ్వనాథమున కభ్యంతరము లేదని అతడు నిశ్చయించుకొనెను. కొన్నాళ్ళ తరువాత తన కామె అర్థాంగి కాగలదని అతడనుకొన మొదలిడెను.

విశాలాక్షి విశ్వనాథము యెడ చూపెడు చనువును వదినె చూచెను. చూడకుండుట కామె గుడ్డిదా? విశాలాక్షి నలుగురకు తెలియ నటులగనే ప్రవర్తించును. వారిరువురు గంటల తరబడి మాట్లాడుదురు.

విశ్వనాథము గుణవంతుడు. మంచి యుద్యోగము నందున్నాడు. చూచుటకు పెద్ద అందగాడు కాకున్నను కురూపి కాడు. మగవాని అందమునకేమున్నది? అన్నా వదినెలిద్దరు, వారిద్దరి వివాహ వార్తకై ఎదురు చూచుచుండిరి.

ఆ సమయమున ఒక ఘోరము జరిగెను. విశాలాక్షి చనిపోవ ప్రయత్నించెను.

ఒకనాడు ఆమె వర్షములో తడిసివచ్చెను. వచ్చి ఏమీయు మాటలాడక, భోజనము చేయక కూర్చుండెను. రాత్రి ఎందుకో మెలుకువ వచ్చిన జానకికి చీరను తాడుగా కంఠమునకు తగిలించుకొనుచున్న విశాలాక్షి కనిపించెను. ఆమె నా ప్రయత్నము నుండి విరమింపచేసి జరిగినది తెలుసుకొనిరి.

వర్షమున నిలుచుండిన విశాలాక్షి ఇంటికి చేరుటకై వేరొక వ్యక్తి కారునెక్కెను. ఆ వ్యక్తి వర్షములో కారునొక చోటికి తీసుకుపోయి, బలాత్కరించి ఆమెను చెరచెను. ఆమెనింటి దగ్గర దిండి, పోలీసులకీ విషయము చెప్పిన నీకే నష్టమని చెప్పిపోయెను.

అన్నా వదినెలు కూడా ఈ విషయమందరికి తెలిసిన విశాలాక్షి వివాహమగుట కష్టమగునని భయపడిరి.

విచారముతో విశాలాక్షి తన గదిలోను, ఒక రిత్ నొకరు మాట్లాడుకొనకుండ తక్కిన ముగ్గురు హాలులోను కూర్చుండగ విశ్వనాథము వచ్చెను. ఇంటనందరూ అంత విచారముగా నుండుటకు కారణమడిగెను. వారేదియో చెప్పి అతనిని పంపించ ప్రయత్నించిరి. కాని అతడు తరచి తరచి అడిగి అసలు విషయమును గ్రహించెను. వెంటనే విశాలాక్షి గదిలోనకు పోయెను.

“విశాలాక్షి!” విశ్వనాథము పిలిచెను.
 “ఆ పేరుతో నన్ను పిలిచి ఆ పేరునపని త్రము చేయకుండుడు. అది హిందువులకంద రకు తల్లియగు కాశీ విశాలాక్షి పేరు-నాకెట్లు వచ్చినదో?” విశాలాక్షి కంట నీటితో, కంఠ

నీవేసిన బాటలోనే

ఇటు నీవేసిన బీజం
 పెరిగి పెరిగి నభమంలై
 క్షేత్రమంతా తన
 యవకాశల నవపేశల
 సుమగీలావరణమే అయి—
 నీ తలపోతల మయమై—
 అరుణారుణ పంకంలో—
 వికసించిన కలువవూలు
 ఎడద విప్పి విల్లవగానం చేస్తున్నాయి.
 ధరిత్ర నిండా నిన్నటిదాకా
 ప్రతిధ్వనించిన వ్యధార్త జీవుల
 కుదార్త నాదాలు—
 శ్రమైక జీవన సౌందర్యంలో లయమై—
 శృతి చేసిన నవజీవన గీతాలు
 మానవ జీవిత గమనంలో
 జయజయద్వానాలై—
 ధయోద్విగ్న వ్రాదయాలకు
 అసటగా బాసటగా—

క్యూర మూర రక్కసులకు
 గుండెల్లో బాకులుగా—
 రక్తపానా, దోపిడి ద్యానా—
 ఇలాతలంలో నిర్మూలించగ—
 విరామమెరుగని విల్లవభేరి
 నినాదాలతో - అలసటతో
 నిదురించిన - అలవిమాలి
 నిరసించిన - జనావలికి
 పాలికై - మరో ప్రపంచపు—
 కవాలాలు తెరిచేదాకా—
 అవిశ్రాంత పోరాటం—
 అద్భుతంగా అనంతంగా—
 ఇటు నీవేసిన బీజం
 విస్తరించి విస్తరించి—
 నభందాకా నభందాకా!

—నాగ రంగారావు

మున బాధతో అనెను.
 “నీవు చాల బాధపడుచున్నట్లున్నావు. అంత బాధపడవలసినదేమియు జరగలేదు”.
 “ఒక స్త్రీకి శీలమెంతో ముఖ్యము. నేను దానిని కోల్పోయితిని.”
 “ఏమి కోల్పోయితివి?”
 “శీలమును.”
 “శీలమా? అదియేమి?”
 విశాలాక్షి అతనిని నివ్వెరపడి చూచినది.

“నీ ధనము పోయినదా? నగలు పోయినవా?”
 “వాటికన్న ముఖ్యమయినది పోయినది.”
 “అని నీవు భ్రమపడుచుంటివి. అసలు పోయినదేమియులేదు.”
 “మీరు నన్నోదార్చుటకీట్లు మాట్లాడుచుండిరి. మీకు తెలియదా నాకు మానమెంత ప్రాణమో.”
 “విశాలాక్షి-నిన్నా పేరుతోనే పిలిచెదను. నాతో ఈ విషయము మున్నెన్నడు ప్రసంగించలేదు. దానికి అవకాశము రాలేదు. ఈ సమయము ప్రసంగములకు అనువైనది కాదు. కాని అవసరమట్లు చేయుచున్నది.”
 “కూర్చుండుడు.”
 విశ్వనాథము విశాలాక్షి పక్కన మంచముపైన కూర్చుండెను. కూర్చుని ఇట్లనెను:
 “స్త్రీపురుషుల నడుమ శృంగార భావము తప్పక యుండును. అది జంతువులన్నింటి యందు ఉన్నది. అసలీ శృంగార భావము లేకున్న సృష్టి జరగదు. ఇది ఈ సృష్టికి అవసరమయిన ప్రక్రియ. దానిని మనము కాదనరాదు.
 పచ్చి శృంగార భావముకాక తక్కిన భావములు మనిషికి అవసరమయ్యెను. మనిషి ఆహారముకొరకు వేటమాని, ఆహారోత్పత్తి చేయుట

మన ఆఫీస్ సిబ్బందికి సంలొషముస్త అస్సలు పట్టలేర్వార... మీరు లెక్కర్ అయ్యారని తెలియ గానో...

KVRAO

మొదలిడిన తర్వాత ఆస్తి వ్యవహారములు వచ్చినవి.

సమష్టి ఆస్తికాక వ్యక్తుల ఆస్తి వచ్చేను. మాతృస్వామ్య వ్యవస్థతో మొదలయి నెమ్మదిగా పితృస్వామ్య వ్యవస్థ వచ్చెను.

తండ్రి నుండి కొడుకునకు ఆస్తి రాసాగెను. తన ఆస్తి "తన" కొడుకునకే చెందవలయునన్న తండ్రి కోరిక కారణమున భార్యకి ఎన్నో కట్టుబాట్లు వచ్చెను. ఆ కుటుంబ వ్యవస్థ పటిష్టపరచుటకే స్త్రీకి శీలమను ఆభరణము తొడగబడెను.

ఈ వ్యవస్థ మంచిది. ఉపయోగకరమైనది. శీలమనునది ఈవ్యవస్థకొరకే కాని, స్త్రీ కొరకు కాదు. వ్యవస్థకొరకే దానినొక పవిత్రమైన దానిని చేసి, అది పోగొట్టుకున్నదని ఒక స్త్రీని అధోగతిపాలు చేయుచున్నారు. ఇందేమి వీతియున్నది?"

"ఏస్త్రీ ఏ పురుషునితోనైన కలసి ఉండవచ్చునందురా?" విశాలాక్షి కంఠమున కంపము ధ్వనించెను.

విశ్వనాథము నవ్వెను. "నేనటుల అనను. అది తప్పని నాభావము కాదు. కాని అది మన వస్తుత సమాజ పరిస్థితులకు సరికాదు. అవసరములనుబట్టి ఆచారములు మారును. మన వస్తుత సమాజమునందీ వ్యవస్థ ఉన్నది. ఇందు స్త్రీ పురుష స్వేచ్ఛా శృంగారము నిషిద్ధము. గాని నేనంగీకరింతును. నేను చెప్పనది వేరు. ఒక స్త్రీని వేరొక పురుషుడు బలాత్కారముగా సుభవించినంత మాత్రమున ఆ స్త్రీ పోగొట్టుకున్నదేమియు లేదనియే."

"మీరు చెప్పనది నాకర్థము కాలేదు."

"ఒక స్త్రీ ఒక పురుషుని ప్రేమించినదను సుము. ఆమెను ఆమె తండ్రి ఏదో కారణమున మరొక పురుషునకిచ్చి పెండ్లి చేసెనను సుము. వారిరువురి సంసారము సాగుచున్నది. మెకా సంసారము చేయుట కొంచెమైనను కష్టము లేదు. ఆమె పోగొట్టుకున్నదేమి?"

"సుఖము, సంతోషము, ఆనందము."

"శీలము పోయినదా?"

"శీలమెట్లు పోవును? ఆమె తన మగనితో కౌపురము చేయుచున్నది."

"వాడెట్లు మగడైనాడు? బలాత్కారననేమి? స్త్రీము లేకుండా నిన్నొకడనుభవించుటయేమి? మరి తనకిష్టములేని మగనితో సంసారము? తనకిష్టముయిన మగడే కానిమ్ము. తన

బావున్నారా! శ్రీశ్రీగారూ!

బావున్నారా శ్రీశ్రీగారూ!
మీరు మమ్మొదిలి రెండేళ్ళయినా
మేము మమ్మొదిలి రెండు క్షణాలు కూడా
కాలేదు
అప్పుడే మొత్తానికి సాదించాము మేము
మీరు కలలు గన్న మరో ప్రపంచము
ఎందుకు కలగానే మిగిలి పోయిందని
మేమంతా ఇక్కడ రిసెర్చి చేస్తున్నాము
ఇరవయ్యో శతాబ్దం చివరకల్లా
మనిషి మృత్యువుని జయిస్తాడని అన్నారే
అటువంటి వాడెవడయినా కనిపిస్తే
మీ దగ్గరికి పంపిద్దామని మాస్టర్ ప్లాన్
చేస్తున్నాము
కమ్యూనిజమున్నొకటితో పాడివి
సమసమాజమున్నొకటి సమాధి చేసి
ఉన్నొన్ని ఊరేగిస్తున్నాము
లేనోడి శవాల పల్లకి మీద
పోలితున్న పాలకున్ని విడదీసే
వాణ్ణి పలహోదారుగా వేసుకునా
మేమిలా ఉన్నాము, మీరూ
బావున్నారా శ్రీశ్రీగారూ!
—సి. పావ్. సుధాకర్

కిష్టముకాని సమయమున మగని అవసరమునకై తననర్పించుకొనుటయేమో."

విశాలాక్షి మాట్లాడలేదు.

"మరొక విషయమునర్థము చేసుకొనకుండ నమ్ముచుండిరి. బలాత్కారము చేడుదని కాదని నేననను. కాని దానివలన మీరేదియో పోయినదని బాధపడుటకర్థము లేదు. దానిని దాచి యుండుటకూడా మంచిపనికాదు.

"నలుగురికి తెలిసిన నవ్వులపాలగుదుము కదా?"

"మీయన్న నెవ్వరైనా దారిలో కొట్టిన పోలీసులకు తెలుపక మీరూరుకుండురా? మీయింట దొంగలుపడి దోచుకున్న మీ ప్రవర్తన ఇట్లుండునా? వాడెవ్వడో నిన్ను బలాత్కరించెను. నలుగురికి తెలిసిన నవ్వెదరా? ఎవరిని చూసి-నిన్నుచూసా? అటుల నవ్వి నవ్వితో

నీకు పనియేమి? వారు నిన్ను చూసి నవ్వుటకాదు, వారినిచూసి అసహ్యించుకొనవలెను."

"సంఘము మీరనుకున్నంత మారలేదు- ప్రగతి సాధించలేదు.

"సంఘమేది ప్రగతి సాధించుటకు. సాధించునది మనము. మనములుల కూర్చున్నంత కాలమిది ఇటుల సాగుచునే యుండును. కాళ్ళకి ఎత్తుమడమల చెప్పలు, పెదవులకు ఎరని రంగులు ప్రగతి కాదు. ప్రగతి ఆలోచనలో రావలెను, ఆచరణలో రావలెను. నువ్వు భయపడి వానిని బయటపెట్టుకున్న వాడు మరి కొందరినిటులనే చేయును. వానిని చూచిన మరి కొందరికి విచలవిడితనము వచ్చును. అది నీకిష్టముకాబోలు."

"కాదు." విశాలాక్షి అనెను.

"అటులయిన వానిని వదిలేసి నీ జీవితమున ఒక చెడ్డపని చేయకుము."

"నా జీవితమునకు కూడా అర్థమున్నదా?"

"నీ జీవితమునకేమయినది. నిన్నకీ, నేటికీ ఏమియు జరగలేదే. నీవు బస్సునుండి వడిన నీకు గాయమగును. నీ బ్రతుకున కర్థము పోవునా? వాని వివరములనిమ్ము. నేను పోలీసులకు చెప్పే దను."

"ఈ విషయము నలుగురకు తెలిసిన ఎవ్వరును నన్ను వివాహమాడరని వదినె భయము."

"నిన్నెవడు వివాహమాడవలెను?"

"నన్నెవరు ఆడుదురు?"

"నేనెన్నియోసార్లు నిన్నడిగితిని-నన్ను వివాహ మాడెదవా అని. మరల అదే ప్రశ్న అడుగుచున్నాను. నీవు ఆడెదననువరకు నేనడుగుచుండును." విశ్వనాథము లేవబోయెను.

విశాలాక్షి అతని చేతులను తన చేతుల్లోనికి తీసుకొని కళ్ళకద్దుకొనెను.

(కథలు, నవలలు రాయడానికి ఒక చక్కని వాడుక భాషవంటి గ్రాంథిక భాషను తీర్చు దిద్దుకున్నారు విశ్వనాథ. ఆతైలిని ఈ కథకోసం వాడుకున్నాను. బాగుంటే ఆశీర్వదించమనీ, బాగుండకపోతే క్షమించమని ఆయన్ని(ఎక్కడున్నా) అర్థిస్తూ—

ఈ కథ చదివి, బలాత్కరించబడిన స్త్రీ ఎవరో ఒకరైనా తన జీవితం నాశనమయిందనుకోకుండా జీవిస్తే, ఈ కథకి ఫలితముందని భావిస్తూ—

— రచయిత